

Ольга Дубчак

БАЧИТИ УКРАЇНСЬКОЮ

Слово в мовній картині світу



УДК 811.161.2'24'27'36

Д79

Дубчак Ольга

Д79 Бачити українською. Слово в мовній картині світу / Ольга Дубчак. – Київ : Віхола, 2022. – 336 с. – (Серія «Нау Klopp»).

ISBN 978-617-7960-25-5

Мова – це не просто сукупність слів, що зберігаються в словниках, і не довільний набір значень. Мова – це спосіб мислення й відображення дійсності, це картина світу, яку почали малювати наші далекі пращури й продовжать довершувати наші далекі нащадки. Ми теж беремо безпосередню участь у її творенні, постійно доповнюючи та вдосконалюючи тло й сюжет. Наша мовна картина демонструє те, яким ми бачимо світ. А бачимо ми його українською.

Книжку «Бачити українською» присвячено найголовнішій одиниці мови – слову. Саме воно дає нам змогу порозумітися (і посваритися), передати важливу (і неважливу) інформацію, висловити почуття (і навіть просто подумати про них). А загалом – саме зі слова почалося буквально все. А що «все»? – питаєте ви. Щонайменше – ця книжка, а щонайбільше – людська свідомість. І це не жарт, бо жартів у книжках про мову не буває.

УДК 811.161.2'24'27'36

Усі права застережено. Будь-яку частину цього видання в будь-якій формі та будь-яким способом без письмової згоди видавництва і правовласників відтворювати заборонено.

785283

- © Ольга Дубчак, 2021
- © Ольга Дубчак, фото та ілюстрації, 2021
- © Любов Мовлянова, фото, 2021
- © Олена Каньшина, обкладинка, 2021
- © ТОВ «Віхола», виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2021

ISBN 978-617-7960-25-5

Зміст

Передмова	11
Вступ	15
Частина 1	
Слово і мовна картина світу	
Розділ 1. Лексичне значення слова	27
Розділ 2. Ці непрості словесні стосунки...	46
Розділ 3. А ви до нас звідки? Походження слів	69
Розділ 4. Нелітературним вхід заборонено. Сфери вживання слів	84
Розділ 5. Хто останній на загальновживання? Активна і пасивна лексика	100
Розділ 6. На колір і смак товариш не всяк. Фразеологізми	106
Частина 2	
Будова слова	
Розділ 7. Яка морфема найкрутіша?	119
Частина 3	
Повнозначні частини мови	
Розділ 8. Усе має імена. Іменник	135

<i>Розділ 9. Усі імена мають ознаки. Прикметник</i>	154
<i>Розділ 10. Усі знають про кількість. Числівник</i>	168
<i>Розділ 11. На заміні сьогодні він. Займенник</i>	189
<i>Розділ 12. Усе щось робить. Дієслово</i>	196
<i>Розділ 13. А незмінний такий один. Прислівник</i>	232
<i>Частина 4</i>	
<i>Службові частини мови</i>	
<i>Розділ 14. Найближчий до начальства.</i>	
<i>Прийменник</i>	247
<i>Розділ 15. Архітектор речень. Сполучник</i>	278
<i>Розділ 16. Творчий пульс нашого колективу.</i>	
<i>Частка</i>	288
<i>Частина 5</i>	
<i>Вигук</i>	
<i>Розділ 17. Гукни так, щоб тебе побачили</i>	309
<i>Післямова</i>	318
<i>Подяки</i>	320
<i>Література</i>	322
<i>Бонус. На жаль VS нажаль</i>	332